

Nr 208.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av §§ 4 och 12 i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 27 februari 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående ändrad lydelse av §§ 4 och 12 i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

G U S T A F.

E. A. Nilson.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av §§ 4 och 12 i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Härigenom förordnas, att §§ 4 och 12 i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, skola hava följande ändrade lydelse:

§ 4.

I ersättning enligt denna förordning utgives:

1:o) om skadan medfört väsentlig nedsättning av den skadades arbetsförmåga under mera än tre dagar, tre kronor i sjukhjälp för varje överskjutande dag, varunder den skadade icke varit i åtnjutande av underhåll och vård genom militär myndighets försorg, intill dess den skadade blivit från sådan nedsättning av arbetsförmågan återställd eller skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan eller döden inträtt;

2:o) om skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan, en årlig livränta i förra fallet å niohundra kronor och i senare fallet å det lägre belopp, som svarar emot arbetsförmågans minskning, räknat från och med dagen, efter det den skadade upphört att åtnjuta såväl underhåll och vård genom militär myndighets försorg som innehavande avlöning av statsmedel, eller från den senare tidpunkt, då skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan; dock att livränta icke skall utgå i de fall, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en tiondedel;

3:o) om skadan medfört döden,

a) begravningshjälp med etthundrafemtio kronor,

b) till änka, när äktenskapet slutits före den tidpunkt, då skadan uppkom, en årlig livränta av trehundra sextio kronor från dödsfallet, så

länge hon lever ogift, och till minderårigt barn, som fötts före sagda tidpunkt eller födes därefter i ett förut slutet äktenskap, en årlig livränta av etthundraåttio kronor från dödsfallet, till dess det uppnått femton års ålder; dock att, där livräntor till efterlevande skulle sammanlagt överstiga niohundra kronor, de skola, i förhållande till vad på en var livräntetagare belöper, till detta belopp nedsättas, så länge anledningen till dylik nedsättning fortfar,

samt, därest den avlidne icke efterlämnat änka eller barn men fader, moder eller minderåriga syskon, som varit av hans arbete för sitt uppehälle huvudsakligen beroende,

c) till fader eller moder eller, om bägge leva, till dem gemensamt en årlig livränta av trehundra sextio kronor från dödsfallet och till varje minderårigt syskon en årlig livränta av etthundraåttio kronor från dödsfallet, till dess det uppnått femton års ålder; dock att, där livräntor till efterlevande skulle sammanlagt överstiga niohundra kronor, de skola, i förhållande till vad på en var livräntetagare belöper, till detta belopp nedsättas, så länge anledningen till dylik nedsättning fortfar.

§ 12.

Rätt till ersättning enligt denna förordning är förverkad, därest ej framställning om ersättning i anledning av skada göres inom tre år, från det för värnpliktig tjänstgöringen samt för volontär vid hären och för den, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, anställningen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades, eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1921; dock att ersättningsanspråk, som grundas på dessförinnan inträffat olycksfall eller på sjukdom, som yppats före nämnda dag, bedömes enligt äldre bestämmelser.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 27 februari 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Efter gemensam beredning inom lantförsvars- och sjöförsvarsdepartementen yttrade chefen för förstnämnda departement, statsrådet Nilson, härefter följande:

Kungl. förordningen
den 18 juni
1909.

Uti kungl. förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgas, att, därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylik ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

Ersättning enligt förordningen utgår i form av sjukhjälp eller livränta till den skadade samt, därest skadan inom viss tid medfört döden, begravningshjälp, livräntor till efterlevande änka och minderåriga barn och under vissa förutsättningar till fader, moder eller minderåriga syskon.

Sjukhjälp utgår, om skadan medfört väsentlig nedsättning i den skadades arbetsförmåga under mer än tre dagar, med 1 krona 50 öre för varje överskjutande dag, varunder den skadade icke varit i åtnjutande av underhåll och vård genom militär myndighets försorg, intill dess den skadade blivit från sådan nedsättning av arbetsförmågan återställd eller skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan eller döden inträtt.

Om skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan, utgives en årlig *livränta* i förra fallet å 450 kronor och i senare fallet å det lägre belopp, som svarar emot arbetsförmågans minskning, räknat från och med dagen, efter det den skadade upphört att åtnjuta såväl underhåll och vård genom militär myndighets försorg som innehavande avlöning av statsmedel, eller från den senare tidpunkt, då skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan; dock att livränta icke skall utgå i de fall, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en tiondel.

Har skadan medfört döden inom två år från olycksfallet eller från det sjukdomen blev känd, utgives, förutom *begravningshjälp* med 75 kronor, till änka, när äktenskapet slutits före den tidpunkt, då skadan uppkom, en årlig *livränta* av 180 kronor och till minderårigt barn, som fötts före sagda tidpunkt eller födes därefter i ett förut slutet äktenskap, en årlig livränta av 90 kronor från dödsfallet, till dess det uppnått femton års ålder. Om den avlidne icke efterlämnat änka eller barn men fader, moder eller minderåriga syskon, som varit av hans arbete för sitt uppehälle huvudsakligen beroende, utgives till fader eller moder eller, om bägge leva, till dem gemensamt en årlig livränta av 180 kronor från dödsfallet och till varje minderårigt syskon en årlig livränta av 90 kronor från dödsfallet, till dess det uppnått femton års ålder. Beträffande livräntor till efterlevande är stadgat, att om de skulle sammanlagt överstiga 450 kronor, de skola, i förhållande till vad på en var livräntetagare belöper, till detta belopp nedsättas, så länge anledning till dylik nedsättning fortfar.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom två år efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i an-

ledning av dödsfall, från det döden inträdde, är rätten till ersättning förverkad.

Enligt § 46 mom. 1 värnpliktslagen samt särskild kungl. förordning den 18 juni 1909 skall ersättning, varom här är fråga, utgå från beväringsskapets invalid- och pensionsfond. Därjämte finnes under tionde huvudtiteln för ändamålet uppfört ett ordinarie anslag av 30,000 kronor, benämnt »Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring».

Lagen den 5
juli 1901.

I jämförelse med förenämnda ersättningsbelopp utgår enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete sjukhjälp med 1 krona för dag, livränta till skadad arbetare med högst 300 kronor, begravningshjälp med 60 kronor, livränta till änka med 120 kronor och till minderårigt barn med 60 kronor. Någon ersättning till efterlevande föräldrar och syskon utgår icke enligt 1901 års lag.

Omarbetning
av 1909 års
förordning.

Såsom den lämnade redogörelsen giver vid handen, uppgå ersättningarna enligt 1909 års förordning, fränsett begravningshjälpen, till 50 procent högre belopp än motsvarande ersättningar enligt 1901 års lag angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete. Härutinnan har emellertid en ändring inträtt genom den nya lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916. Enligt sistnämnda lag hava i densamma avsedda arbetare tillerkänts ersättningar vid olycksfall i arbete, vilka i regel uppgå till avsevärt högre belopp än motsvarande ersättningar enligt 1909 års förordning. På grund härav uttalades också under förarbetena till den nya olycksfallsförsäkringslagen önskvärdenheten av att bestämmelserna i nämnda förordning omarbetades till närmare överensstämmelse med den nya lagens grunder. Med anledning härav och ett riksförsäkringsanstalten genom dåvarande statsrådets och chefens för civildepartementet ämbetskrivelse den 17 juni 1916 lämnat bemyndigande att inkomma med förslag till de bestämmelser och föreskrifter, som betingades av genomförandet av 1916 års olycksfallsförsäkringslag, har inom riksförsäkringsanstalten verkställts utredning angående omarbetning av 1909 års förordning. Sedan jämlikt Kungl. Maj:ts den 19 april 1918 givna bemyndigande sakkunniga tillkallats för att inom riksförsäkringsanstalten biträda vid granskning av ett i ämnet utarbetat förslag, har riksförsäkringsanstalten jämte nämnda sakkunniga den 30 december 1918 avgivit betänkande i ämnet, innefattande förslag

till lag om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Över ifrågavarande betänkande hava yttranden infordrats av arméförvaltningen, marinförvaltningen, medicinalstyrelsen, försäkringsrådet och statskontoret.

Vid anmälan den 19 december 1919 av frågan rörande reglerandet av vissa utgifter under riksstatens elfte huvudtitel för år 1921, avseende lantförsvaret, yttrade jag till statsrådsprotokollet, att ifrågavarande ärende ännu icke föreläge i det skick, att det då kunde underställas Kungl. Maj:ts prövning, men vore det min avsikt att framdeles föreslå avlåtande av proposition i ämnet till 1920 års riksdag. Enligt nämnda förslag skulle de jämlikt 1909 års förordning utgående ersättningsbeloppen avsevärt höjas. Då emellertid bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond icke förmådde bära några ytterligare utgifter, måste särskilda medel för ändamålet anvisas. Detta syntes böra ske genom vidtagande av erforderlig höjning av förenämnda redan nu för ifrågavarande ändamål i riksstaten uppförda anslag. Såvitt för det dåvarande kunde bedömas, skulle anslaget för år 1921 behöva höjas från 30,000 kronor till 280,000 kronor.

I enlighet härmed har Kungl. Maj:t under punkten 15 av elfte huvudtiteln i årets statsverksproposition föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition, med förslag till lag om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, som kunde komma att till riksdagen avlätas, tillsvidare beräkna ordinarie anslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, till 280,000 kronor.

För åren 1918 och 1919 har riksdagen medgivit en provisorisk förhöjning av de enligt 1909 års förordning utgående ersättningsbelopp. Då de förhållanden, som föranlett riksdagens ifrågavarande medgivande, alltjämt äro rådande, har Kungl. Maj:t i punkten 6 under tionde huvudtiteln av propositionen om tilläggsstat till riksstaten för år 1920 föreslagit riksdagen medgiva, att motsvarande ersättningsförhöjning må utgå jämväl under år 1920, ävensom för ifrågavarande ändamål å tilläggsstat för år 1920 under tionde huvudtiteln äskat ett förslagsanslag av 175,000 kronor.

Provisorisk
förhöjning av
ersättnings-
beloppen
under åren
1918—1920.

Med anledning av förut omförmälda remiss utav det av riks försäkringsanstalten med biträde av tillkallade sakkunniga utarbetade utlåtande och förslag rörande ändrade bestämmelser angående ersättning i

Framställning
av försäkringsrådet.

anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, har försäkringsrådet den 26 februari 1920 inkommit med framställning i ämnet, vari anförts följande:

Ifrågavarande utlåtande och förslag avsåge företrädesvis sådan ändring av stadgandena i kungl. förordningen den 18 juni 1909 angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, som kunde anses betingad av bestämmelserna i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete. Sedan detta utlåtande och förslag framlagts, hade socialförsäkringskommittén den 14 oktober 1919 avgivit betänkande och förslag om allmän sjukförsäkring. Därjämte hade kommittén i den skrivelse till Kungl. Maj:t av den 14 oktober 1919, varmed nämnda betänkande och förslag överlämnats, förklarat sig hava för avsikt att särskilt avgiva förslag till de ändringar i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, som kunde föranledas bland annat av kommitténs förslag rörande allmän sjukförsäkring.

Det syntes försäkringsrådet vara klart, att det sätt, på vilket sjukförsäkringen kunde komma att ordnas, måste vara av betydelse även för frågan om ändring av bestämmelserna rörande ersättning för kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, så mycket hellre som både förordningen den 18 juni 1909 och förevarande lagförslag innehölle stadganden om rätt till ersättning i anledning av sjukdom, som icke föranletts av olycksfall. Likaledes syntes det, för vinnande av önskvärd enhetlighet, vara erforderligt, att förslaget, vilket, såsom angivits, företrädesvis avsåge att bringa nu gällande stadganden rörande ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, i överensstämmelse med bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, icke upptoges till prövning, förrän socialförsäkringskommitténs nyss omförmälda förslag till ändring av bestämmelserna i olycksfallsförsäkringslagen blivit framlagt.

Försäkringsrådet hemställde därför, att, på sätt jämväl av medicinalstyrelsen i dess till försäkringsrådet remitterade utlåtande föreslagits, med prövningen av ifrågavarande lagförslag måtte få anstå, till dess frågan om allmän sjukförsäkring blivit avgjord, ävensom att denna prövning måtte företagas först i sammanhang med det förslag till ändringar i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, som socialförsäkringskommittén hade för avsikt att avgiva.

Emellertid avsåge förevarande lagförslag, förutom att bringa bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 i formell överensstämmelse med olycksfallsförsäkringslagen, i sak väsentligen att åstadkomma

förhöjning av ersättningsbeloppen ävensom bland annat att undanröja eller inskränka vissa nu förefintliga preskriptionsbestämmelser. För att utan avbidan på den slutliga prövningen av lagförslaget kunna i huvudsak ernå, vad som med detsamma uti nu berörda avseenden åsyftats, ansåge sig försäkringsrådet böra föreslå vissa ändringar av bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909.

Vad härvid till en början anginge ersättningarnas storlek, utginge enligt nämnda förordning vid övergående skada sjukhjälp med 1 krona 50 öre om dagen och vid skada, som medfört för framtiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan, årlig livränta i förra fallet med 450 kronor och i senare fallet med det lägre belopp, som svarade mot arbetsförmågans minskning. Vid dödsfall erhöle efterlevande begravningshjälp med 75 kronor, varjämte årliga livräntor utbetalades till änka med 180 kronor och till varje minderårigt barn med 90 kronor. Efterlämnade den avlidna icke änka eller barn, utginge under viss förutsättning årliga livräntor till fader eller moder eller, om båda levde, till dem gemensamt med 180 kronor och till varje minderårigt syskon med 90 kronor. Livräntor till efterlevande finge dock icke sammanlagt uppgå till mer än 450 kronor.

Som dessa ersättningar med hänsyn till penningvärdets fall och prisförhållandena under nu rådande kristid ansetts allt för låga, hade efter beslut av riksdagen genom kungörelser den 28 juni 1918 och den 20 augusti 1919 för vart och ett av de angivna åren medgivits förhöjning med 50 procent av de ersättningsbelopp, som på grund av riksförsäkringsanstaltens under året eller tidigare meddelade beslut utginge under samma år, och i proposition i ämnet till innevarande års riksdag hade Kungl. Maj:t gjort framställning bland annat om motsvarande förhöjning för år 1920.

Enligt lagförslaget indelades, för bestämmande av ersättningarnas storlek, de personer, som omfattades av detsamma, efter arten av sin tjänstgöring eller anställning i tre olika grupper. För varje sådan personalgrupp angäves i förslaget ett visst belopp, som antoges utgöra ett lämpligt medeltal för den årliga arbetsförtjänsten för dem, som tillhörde gruppen. Efter den sålunda antagna arbetsförtjänsten skulle där- efter i varje särskilt fall ersättningens belopp bestämmas enligt samma grunder som i lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Till den första av ifrågavarande grupper hänfördes enligt förslaget värnpliktig, som, efter avslutande av första tjänstgöringen och repetitionsövningarna eller motsvarande övningar, deltog i honom åliggande tjänstgöring eller övning, värnpliktig, som fullgjorde viss i värnplikts-

lagen angiven fackutbildning eller facktjänstgöring, furirer av första och andra klass samt med dem likställda vid armén, ävensom manskap i första och andra lönegraderna och med dem likställda vid marinen. För denna grupp hade antagits en årlig arbetsförtjänst av 1,800 kronor. Till *andra gruppen* hänfördes samtliga värnpliktiga med undantag av dem, som inginge i första gruppen, vidare fast anställt underbefäl, som icke hörde till första gruppen, fast anställd menig krigsman vid armén, som ej vore musikelev, manskap av tredje och fjärde lönegraderna och därmed likställda vid marinen samt sådan frivillig deltagare i militärtjänstgöring, som avsåges i lagförslaget. För denna grupp hade antagits en årlig arbetsförtjänst av 1,500 kronor. För *tredje gruppen*, till vilken hänfördes musikelev och skeppsgosse, hade antagits en årlig arbetsförtjänst av 1,200 kronor.

För största delen av den personal, som avsåges i förordningen den 18 juni 1909, skulle alltså enligt lagförslaget vid kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, ersättningarna beräknas efter en årlig arbetsförtjänst av 1,500 kronor.

Beträffande ersättningarna enligt nämnda förordning syntes det försäkringsrådet vara uppenbart, att dessa ersättningar även med den däri för åren 1918 och 1919 provisoriskt vidtagna och för år 1920 föreslagna förhöjning vore alldeles för låga för att kunna motsvara det med dem avsedda ändamålet. De vore också, jämväl med dylik förhöjning, väsentligt lägre än de ersättningar, som i allmänhet utginge enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete; och understege likaledes icke obetydligt ersättningarna enligt lagförslaget. Vad sistnämnda ersättningar anginge, vore dessutom att märka, att lagförslaget upprättats vid en tid, då det högsta beloppet av en arbetares årliga arbetsförtjänst, efter vilket ersättning enligt olycksfallförsäkringslagen kunde utgå, utgjort 1,800 kronor, och att de beräkningar rörande arbetslönernas storlek inom industrien och jordbruket, som legat till grund för förslaget, i vad detsamma avsåge ersättningsbeloppen, vilade på statistiska uppgifter från år 1917 och tidigare år, således från tiden innan den svåraste kristiden ännu tagit sin början.

Med hänsyn till vad sålunda anförts, funne försäkringsrådet en ytterligare väsentlig förhöjning böra ske av de enligt förordningen den 18 juni 1909 utgående ersättningar, vilken förhöjning emellertid väl torde få begränsas att avse allenast ersättning för olycksfall, som inträffat efter ingången av år 1920, och sjukdom, som yppats efter nämnda tid. Ifrågavarande ersättningsförhöjning borde lämpligen kunna ske genom ändring av bestämmelserna i 4 § av förordningen och syntes,

utan att prövningen av föreliggande lagförslag därigenom kunde anses föregripas, kunna äga rum på sådant sätt, att de i nämnda paragraf för olika slag av ersättning angivna beloppen *fördubblades* och sålunda erhöles den storlek, som framginge av följande sammanställning av de enligt vissa grunder utgående olika ersättningsbelopp.

Ersättnings art.	Ersättnings belopp							
	enligt förordningen den 18 juni 1909.		enligt kungörelserna den 28 juni 1918 o. den 20 augusti 1919.		enligt lagförslaget för personal, tillhörande andra gruppen.		enligt försäkringsrådets förslag.	
	Kronor.		Kronor.		Kronor.		Kronor.	
Hel sjukpenning (sjukhjälp).....	1	50	2	25	2	74	3	—
Högsta invalidlivränta	450	—	675	—	1,000	—	900	—
Begravningshjälp	75	—	112	50	150	—	150	—
Högsta livränta till änka, fader eller moder eller föräldrar	180	—	270	—	375	—	360	—
Högsta livränta till barn	90	—	135	—	250	—	180	—
Högsta livränta till syskon	90	—	135	—	—	—	180	—
Högsta sammanlagda beloppet av livräntor till efterlevande	450	—	675	—	1,000	—	900	—

Genom den sålunda föreslagna förhöjningen av ersättningsbeloppen skulle visserligen den enligt lagförslaget till tredje gruppen hörande personalen, musikelever och skeppsgossar, komma att erhålla högre ersättning än enligt lagförslaget, och den dagliga sjukpenningens belopp skulle komma att överstiga beloppet av den sjukpenning, som enligt lagförslaget skulle tillkomma andra gruppens personal. Den personal, som tillhörde tredje gruppen, vore emellertid så fåtalig, att för dess skull ett frångående icke syntes böra ske från den i förordningen tillämpade grundsatsen om lika ersättning i liknande fall för alla dem, som omfattades av förordningen. Och vad anginge nyss berörda skillnad i sjukpenningsbeloppet, vore densamma så obetydlig, att något avseende icke syntes böra fästas därvid, så mycket mindre som enligt lagförslaget, i motsats till vad som ägde rum enligt förordningen den 18 juni 1909, kostnadsfri sjukvård tillkomme den skadade jämväl för tid, under vilken sjukpenningen utginge.

Några närmare beräkningar rörande de kostnader, som skulle föräledas av ersättningsarnas förhöjande på sätt sålunda föreslagits, hade

icke verkställt, men torde i sådant avseende de i motiveringen till lag^s förslaget sid. 98 och ff. lämnade uppgifterna rörande kostnaderna för ersättningarna enligt nämnda förslag kunna tjäna till någon ledning.

I 4 § av förordningen den 18 juni 1909 stadgades såsom förut-sättning för att dödsfallsersättning skulle utgå, att »skadan medfört döden inom två år från olycksfallet eller från det sjukdomen blev känd». Någon motsvarande bestämmelse förefunnes icke i lagen om försäkring för olycksfall i arbete och hade ej heller upptagits i föreliggande lag-förslag. I motiveringen till detta förslag yttrades uti förevarande av-seende, bland annat, att beträffande olycksfallsskador ett stadgande sådant som det ifrågavarande vore av ganska ringa betydelse, då det endast jämförelsevis sällan förekomme, att en sådan skada föranledde döden, sedan två år förflutit från olycksfallet. Om ersättningen fortfarande skulle utgå jämväl vid kroniska sjukdomar, finge dock ett dylikt stad-gande större både ekonomisk och administrativ betydelse. Vid dessa sjukdomar, särskilt vid lungtuberkulos, inträffade nämligen i en mängd fall, att sjukdomen föranledde den sjuknes död först årtal, efter det sjukdomen framträtt. Emellertid torde å andra sidan en dylik bestäm-melse icke sällan förefalla ganska orättvis, och fall kunde förekomma, då just den omständigheten, att sjukdomen varat under flera år, under vilka den sjuke fordrat vård samt han och hans familj måst leva ute-slutande på den honom tillkommande ersättningen, kunde göra det mera behjärtansvärt än eljest, att de efterlevande erhöle understöd.

För sin del funne försäkringsrådet de skäl, som talade för bortta-gandet av denna preskriptionsbestämmelse, så avgörande, att rådet an-såge sig böra hemställa om motsvarande ändring av bestämmelserna i 4 § av förordningen den 18 juni 1909.

Jämväl en annan i förordningen förekommande preskriptionsbe-stämmelse hade föranlett befogade anmärkningar, nämligen bestämmelsen i 12 §, att rätt till ersättning skulle vara förverkad, därest framställ-ning om ersättning i anledning av ådragen skada ej gjordes inom två år, efter det skadan yppats eller, där fråga vore om ersättning i an-ledning av dödsfall, från det döden inträtt.

Denna bestämmelse vore hämtad från 13 § i lagen angående er-sättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901, en-ligt vilken bestämmelse dock preskriptionstiden beträffande ersättning från riksförsäkringsanstalten bestämts till 3 år. Lagen om försäkring för olycksfall i arbete innehölle icke något motsvarande stadgande. I förevarande lagförslag hade emellertid med hänsyn därtill, att ersättning

enligt lagförslaget, liksom enligt förordningen den 18 juni 1909, avsåge jämväl sjukdom, som ådragits under militärtjänstgöring, intagits en motsvarande preskriptionsbestämmelse. Därvid hade dock dels ändring vidtagits i fråga om den tidpunkt, från vilken preskriptionstiden skulle räknas, dels och preskriptionstiden utsträckts till 3 år. Förstnämnda ändring hade föranletts därav, att ifrågavarande personal efter ådragen skada i allmänhet längre eller kortare tid kvarstode i tjänst samt därunder åtnjöte vård ävensom samma dagersättning eller avlöning som förut; och hade i lagförslaget i sådana fall, i vilka skadan yppats under militärtjänstgöringen och där fråga icke vore om ersättning i anledning av dödsfall, föreslagits, att preskriptionstiden skulle räknas från det för värnpliktig tjänstgöringen och för den, som vore vid krigsmakten fast anställd, anställningen upphört.

Försäkringsrådet, som i detta sammanhang icke torde behöva yttra sig i själva huvudfrågan, eller huruvida någon preskriptionsbestämmelse i förevarande avseende lämpligen borde bibehållas eller ej, ville emellertid framhålla, hurusom det i många fall torde vara förklarligt, att den skadade eller hans befäl ansåge framställning om ersättning icke behöva göras under den tid, under vilken den skadade fortfarande ansåges vara kvar i tjänst samt finge åtnjuta samma avlöning som förut och erhålla kostnadsfri vård.

Försäkringsrådet hemställde därför, att bestämmelsen i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 rörande tidpunkten, från vilken preskriptionstiden skulle räknas, måtte givas samma innehåll som motsvarande stadgande i förevarande lagförslag. Likaledes föresloge försäkringsrådet, att preskriptionsbestämmelsen mildrades så, att preskriptionstiden utsträcktes till 3 år.

De förändringar av preskriptionsbestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909, som försäkringsrådet sålunda föreslagit, syntes liksom bestämmelserna rörande ersättningarnas förhöjande böra gälla från och med den 1 januari 1920 och avse olycksfall, som inträffat efter ingången av nämnda år, och sjukdom, som yppats efter samma tid.

Såsom förut nämnts, har det av riks-försäkringsanstalten med biträde av tillkallade sakkunniga utarbetade förslaget till lag om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, varit avsett att redan innevarande år underställas riksdagens prövning. Emellertid har nu försäkringsrådet framhållit lämpligheten av att denna prövning företages först i sammanhang med vidtagandet av de ändringar i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, som ett genomförande av

Departements-
chefen.

den på dagordningen stående frågan om allmän sjukförsäkring torde komma att medföra. Ehuru det givetvis är av synnerlig vikt, att en fullt tillfredsställande lagstiftning på nu förevarande område snarast möjligt kommer till stånd, vill jag, med hänsyn till vad försäkringsrådet därutinnan anført, icke motsätta mig ett uppskov med antagandet av ifrågavaranda lagförslag under förutsättning, att provisoriska åtgärder omedelbart vidtagas för undanröjande av de mest framträdande bristerna i den nu i ämnet gällande förordningen av den 18 juni 1909. Jag finner mig alltså böra tillstyrka, att, i enlighet med vad försäkringsrådet hemställt, för innevarande års riksdag framlägges förslag rörande dels höjning med 100 procent av de i nämnda förordning fastställda ersättningsbeloppen, dels ock erforderliga ändringar i nu gällande preskriptionsbestämmelser.

Försäkringsrådet har ifrågasatt, att de föreslagna ändringarna skulle gälla redan från och med den 1 januari 1920 i så måtto, att såväl de förändrade preskriptionsbestämmelserna som ock bestämmelserna om ersättningsbeloppens höjning skulle avse olycksfall, som inträffat efter ingången av nämnda år, och sjukdom, som yppats efter samma tid. Med anledning härav tillåter jag mig erinra därom, att till riksdagen redan avlåtits definitivt förslag rörande förhöjning med 50 procent av de i 1909 års förordning angivna ersättningsbelopp under år 1920, samt att för en ytterligare förhöjning av ifrågavarande ersättning erforderliga medel beräknats först å 1921 års stat. Vid sådant förhållande torde de föreslagna ändringarna icke böra träda i kraft förrän från och med ingången av sistnämnda år.

Enligt vad jag under hand inhämtat, skulle för genomförande av det framlagda förslaget under år 1921 erfordras en kostnad av omkring 212,000 kronor; och skulle alltså ordinarie anslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, vilket nu belöper sig till 30,000 kronor, behöva ökas med nämnda belopp, 212,000 kronor till 242,000 kronor. Härtill återkommer jag i annat sammanhang.»

Departementschefen uppläste härefter ett i överensstämmelse med vad sålunda anförts uppgjort »Förslag till förordning angående ändrad lydelse av §§ 4 och 12 i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring», samt hemställde, att detta förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik von Horn.
